

Polo Korin Firampor Wakmwaek Kumwimp Pas

Mekia Akwapnámp Kar

Wakmwaek ankwap yopwar fek Polo provins Masedonia mek yakria, mámá pas ankwap por taknámp kumwia Korin mek yakápnap Kristen fákáreran sámp-kérépámpon.

Am ke fek Polomp manénkirkamp pas Korin mek kérép námp fek te, Taitus am mek yakria Kristen fárákapan yaewourimpon.

Am ke fek Taitus nke nánko, ankwap fárákap Polomp kar wawia náráp kwatae ninik párapop napo maok, ankwap fárákap te sérrá, ‘Pol te aposel kare mono’ ria, náráp ninik kwatae fwapokwap mono.

Wakmwaek Taituso Polonámpok akwapea, Korin mekamp aropao térenap ninik farákáprá sér. Aenánko maok, am ke fek Polo warko pas ankwap kumwia Korin mek sámp-kérép. Mao am fárákapan námoku aposel yak námp fi kor érik farákarrá sér. Tá Jerusalem mekamp Kwaromp kourteouráp aropampor ‘Mani nánapi pap kip’rá sénámpon. Tá faek te ‘Kwekár aposel fárákapan mér kip’rá sénámpon.

---

1 ¹ Ono Pol, onan Kwaro námoku náráp ninik fek Krai Jisasomp aposel pap námpon. Ono mámá pas kumwi nae rae. Timoti yino Kwaromp sios mekamp kourteouráp arop Korin mek yakáp nap, ntia provins Akaia mek yakáp nap yumonapok sámp-kérép re.^a ² Ono ninik namp te, nomp naropwar Kwar ntia Jisas Krai Tokwae Karao fwap námokuráp ninik fek yumwan aropompria yaewour nepo, yumo yonkwae porokwe fek yakápenkria nampon.^b

Polo Kwarén ‘Aesio’rá sénámp kar

³ Kwar, tá nomp Tokwae Kar Jisas Kraiomp Kwar, tá maomp Naropwar, mao te nomwan yonkwae touwe konámp nomp Naropwarono. Mao te ponankor kourteouráp aropamp ninik mek kápae tokwae sámp napo, yaewouria ninik mek kárákare sánk konámpon. Nomo mámá ankank táman ninikia ‘Aesio’rá sér mwaro.^c ⁴ Yinan kápae

---

^a 1:1 1 Ko 1:1   ^b 1:2 1 Ko 1:3   ^c 1:3 Ro 15:5-6; 1 Pi 1:3

kare kwataenámp ankank korop námpan kor, mao támao yinan yaewouria ninik mek kárákáre sánk konámpono. Ae konámpara, yino fwap arop ankwap fárákap kápae kare ankank kwatae korop námpon kor, man yaewouria ninik mek kárákáre sánk mwanámpon. Kwaro yinan yaewouria ninik mek kárákáre sáp konámp niamp yino kor tak mwanámpon. ⁵Kraiso touwe tokwae sámpámpan yino kor sámp konámpon. Tá taknámp Kraiso yinan yaewouria ninik mek kárákáre sánk konámpao yinan top-pwarámpi yak námpon. ⁶Táte yino touwe sámp námp te, am támao yumwan yaewouria, yiráp ninik mek kárákáre sánk konámpono. Táte Kwaro yinomp ninik mek yaewouria kárákáre sáp námp te, yiráp ninik mek kor tak naenámpon. Táte Kwaro yinan yaewour námp te, mao yumwan yaewouria yiráp ninik mek kárákáre sánk konámp fek yino sámp konámp touwe niamp sámpea, fwap kárákáre fek yakáp mwanapon. ⁷Tá yino mér kárákáre kare námpara, yumo kárákáre fek yakáp mwanapon. Yino te wae mérámpon: Yumo yinont touwe sámp napara, taknámp yumo yinont Kwaro yaewouria ninik mek kárákáre sáp konámp sámp mwanapon.

⁸Ankwapyae fákáre, yino ník námp te, yumo yinan provins Esia mek touwe tokwae koropámp aran mérenke! Yoporop touwe tokwae kwatae yinan tirá néria yinomp kárákáre kwe-pwar nánko, yinomp ninik te wae surumpwi kan niniki námpon.^d ⁹Kare karono, yino am touwe tokwae sámp námp te, wae jaso aropan ‘Sumpwi nanap’rá sénánko wanámp niamp. Am koropnámp touwe te yino, yinokump kárákáre fek námponorá ninik mwanámpan te mono. Yino ankár Kwaromp kárákáre mao sumpwinap arop fárámpá pap konámpan ninik mwanámpani námpon. ¹⁰Am ankank kwatae te waeman yinan tirá wour naeria námpan maok, Kwaro yinan warko érékép námpon. Tá nánkár wakmwae kor yinan warko érékép naenámpon. Tá yino man mér kárákáre nánko, kápae kare por ankank kwataerao yinan sámpá yampourounámp ke fek, mao yinan warko éréképeanánko, yino fwapi yakáp mwanámpan námpon. ¹¹Aeno yumo ankár yinan yaewourrá kar toropwap kipo. Kwaro kápae kare koutteouráp aropamp kar toropwap wawia mao yinan yaewour naenámpon. Tá kápae kare koutteouráp arop Kwaro yinan yaewour námp nkea man ‘Aesio’rá sér mwanapon.^e

Polo tére naenámp fi farákarrá sénámp kar

¹²Ono te mámara ankárankamp ankank táman warákár konampono: Onomp ninik mek te Kwaro onan sápnámp yae-párak kare ninik, tá kare kar ninik fek tére konampan saráp mér nampon. Ponankor koutteouráp arop ou mek ono ankár am ninik fek yarak nampao maok, yumo ou mek te kápae kare por

^d 1:8 Ap 19:23; 1 Ko 15:30-32   ^e 1:11 2 Ti 4:18

am ninikaok saráprá yárok nampon. Kwaro onan aropompia am ninik sáp námp te, apárokamp aropamp mér niamp pourouráp te mono.^f 13-14 Ono yiráp por pas kumwia sámp-kérépamp ke fek te, yumo fwap farákápea fi kor mér mwanapan saráp kumwi konampono. Ono te mwar pourouráp kar yiráp por kumwi mo i konampono. Tá kare, kápae kare kar ono kumwi namp te, yumo oukoumwan fwapi mér mo. Aeno onomp ninik te, yumo ankár onomp kar fi ponankor méria maok, nomp Tokwae Kar Jísaso kot tokwae naenámp yae fek, ono yumwan warákár nanamp puri fek yumo onan kor warákár mwanapon.^g

15-16 Yumo te ononamp kwapwe kare ninikan nkea, warákár mwaria naprá mér kárakáre nampon. Tá ono am fi fek táman wokwaek sérrá, “Ono yumonapokmékir akwapea yumwan nkea pwarará provins Masedonia mek akwapea, warko Masedonia pwarará yumonapok arákarrá korop.” Aenanko, am ninik fek Kwaro yumwan ankwap por warákár sánk nánko, anánk por warákár mwanapon. Tá onomp ninik te yumo fwap onan Judia mek akwap nanamp yaewour mwanapan mpwe ninikiampon. 17 Aeampan maok, ae te mokopono? Yumo nik nap te, ono yumwan kwekarrá am kar séri namp nie? Yumo onan te apárokamp aropao i konámp niamp kar mwar séria ‘Yeno’ ritea, warko ankwap-ankwap kar fek akwapria ‘Mono’rá sér i konámpao námpwe rape? Ono tak mo kareno! 18 Kwar te námokuráp ponankor karwaok i konámpara, taknámp ono yumwan kare kar sénampon. Ono kápae kare kar yumwan sér i konamp te, ‘Yeno’rá sénamp, ‘Mono’rá sénamp énénkér yak mono. 19 Ono, tá Sailas, tá Timoti yino yumo ou mek kar farákápámp am te Kwaromp Táráp Jisas Kraisomp karonó. Tá yumo wae mérapon: Kraís te ‘Yeno’rá sér, ‘Mono’rá sér i konámp énénkér yaknámp arop mono. Kraís te kar kare kar saráp séria ‘Yeno’ ri konámpono. 20 Ye! Kwaromp kápae kare kar am ‘Apae nanamp’rá séri námp yak nánko, nomo Kraiso térempe nkea ‘Ye, kare karonó’rá ninik mwanámpono. Aenámpara, Kwaromp kar wa námp fek nomo Kraisomp e fek sérrá, ‘Am kar te kareno’ ria Kwaromp e narek sampok konámpon.^h 21 Tá Kwaro námoku yinan yumont kárakáre sáp nánko, nomo Kraisen mérnámp kárakáre fek yakáp námpon. Tá takria mao nánapia, 22 mao námoku nomwan, náráponoria taok-pap nampria, nomp ninik mek Yiki Kor Spirit pap námpon. Am Yiki Kor Spirit te Kwaro nomwan, ankank wakmwaek sánk nanampria manmékir sápnámp ankank niamp. Aenámpara, nomo fwap arakrá mér mwanámpon: Kare, mao ponankor sáp nae-námpria ninik mwanámpon.ⁱ

Pol Korin mek koupour akwap moimp fi kor ninik

23 Onomp ninik mek ponankor méri yaknámp Kwaromp e fek ono kare kar sénamp te ará: Ono apaeritea Korin mek koupour korop moi

^f 1:12 1 Ko 1:17; 2 Ko 2:17   ^g 1:13-14 Fl 2:16   ^h 1:20 Ro 15:18-19; Yé 3:14

ⁱ 1:21-22 Ro 8:16-17; Ef 1:13-14; 1 Jo 2:27

nampanápe, ono koropea yumwan yopor nanko, yumo pwarápe sámpantá ninampono.^j ²⁴Apae yino ‘Yiráp mérapan poukwap námp’rá sénámpanápe, mono. Am mér te waeman yumoku kárákáre fek foukouri yakápi naponno. Aenapara, yino te párák yumont tére nánko, yiráp ninik mek warákár koropanoria námpo.^k

2 ¹Tá onokump ninik mek te wae arakrá séri nampono: Ono warko yumonapok akwapea yiráp ninik kápae fárámpea pap mono.^l ²Táte ono yiráp ninik mek yonkwae kápae sánk nanko te, wa fwap onomp ninik mek warákár sáp naenámpo? Am te apae riteanápe, onan warákár sáp mwanap te yumo támaono. ³Yumo te onan warákár fwap sáp konap kounteouráp aropara, ono yumonapok akwapea nanko, yumo onan ninik kápae sáp te monoria nampon. Am táman maok, ono wokwaek pas kumwiampon. Ono te wae mérampon: Táte yumoku fwapokwapi pwate napo, ono am fek warákár nanko te, yumo kor am táman warákár napon. ⁴Kare, wokwaek ono yiráp por pas kumwiamp ke fek te, onomp ninik mek kápae tokwae sámpea, yonkwae touweria ono kápae kare ém méntérampon. Ono, yiráp ninik mek kápae sámp mwanapria, am pas kumwi mono. Ono am pas kumwiamp te, ono yumwan nouroup kare namp nkea mérenkria ninampon.^m

Arop námwan kwatae ninik napo, nik mo pwar mwanap kar

⁵Arop ankwapao ninik kápae fárámp mwanap ankank sankorop-pap námp te, mao te onomp ninik mek kápae tokwae kar sáp mono. Kánanke kwarokon. Mao te yumwan yiráp ponankor ninik mek kápae nénk námpon. Ono te kar kárákáre fek sér te monoria namp kwamp, ‘Ankwap fárákapamp ninik mek kápae kánanke sámp nap’rá sénampono.ⁿ ⁶Yiráp ou mekamp kápae kare arop am takinámp aropan nopok touwe sánk nap te, maomp kwatae niniki námp fek pwi námp támaono. ⁷Aeno yumo ankwap ninikan oukoumwan ninikenke: Yumo maomp kwatae ninik nik mo, pwarará man yonkwae porokwe mwanap te kwapwe kareno. Takria kápae tokwae kar am aropan anámpá papantáno. ⁸Aeria maok, ono yumwan kárákáre fek sénae namp te ará: Yumo man oukoumwan aropomp nap man yénkép kipo. ⁹Ono wokwaek am pas kumwiamp te, yumo am aropan mokopia fwapokwap mwanap nke naeria kumwiampon. Yumo te, ankank ponankor ono kumwiamp karwaokria ankank ponankor tére nap ni mo nierá mér naeria niampon. ¹⁰Táte yumo arop ankwapan kwatae ninik nik mo pwar nap te, ono kor nik mo pwar konampon. Aeno kare, ono kare nik mo pwar nanamp ankank yak nánko te, ono Kraiso nke námp fek yumwan yaewour nanampria nik mo pwar nampon. ¹¹Ono am tak namp te apae riteanápe, nomo Satanomp ninik te wae mérampon.

j 1:23 Ro 1:9 k 1:24 1 Pi 5:3 l 2:1 1 Ko 4:21 m 2:4 2 Ko 7:8-9 n 2:5 1 Ko 5:1

Takria mao nomwan kwekária nomwan kwe-pwarantánoria apápria nampon.^o

Taitusén nke naerianámp kar

¹²Ono wokwaek taun Troas mek Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp naeria akwapamp fek te, Tokwae Karao ono tak tére nanamp mwae kup kik-pwararámpon. ¹³Aempan maok, onomp ninik te porokwe fek yak mono. Am te apae riteanápe, ono onomp ankwapnáp Taitusén nke moria nampon. Aeria maok, ono Troas fákáreran pwarará koropea provins Masedonia mekiampon.^p

Aposel fákáre Kwaromp kárákáre fek yorowar kwe-pwar konap kar

¹⁴Oukoumwan te ono Kwarén ‘Aesio’rá sénampon. Am te apae riteanápe, Kwaro kápae kare por yinan yaewour nánko, yino Kraisént Satanomp kárákáreran kwe-pwar námpon. Aeria yinan yaewour nánko, yino Kwaromp kar farákáp nánko, am arop fárákap Kraisén mér sámp napon. Aenapo am mér te nánákáre kwapweran ouwirao kápae kare mwae tia akwapránk námp niampon.^q ¹⁵Tá kare karono, yinoku támao waeman yankap konap paura nánákáre kwapwe niamp nánko, Kraiso sámpea Kwarén ofa sánk námpon. Am nánákáre te yámar mek pok mwanap mwaeak yakápnap arop ou mek akwap, te yaomwi mek pik mwanap mwaeak yakápnap arop ou mek kuri akwap námpon.^r ¹⁶Am yaomwi mek pik mwanap mwaeak yakápnap arop fárákapao nunump nap te, arop sumpwi mákáre niampria, am támao am fárákapan sumpwi nénk konámpon. Aeno yámar mek pok mwanap mwaeak yakápnap fárákapao nunump nap te yiki yakáp mwanap nánákáre niamp nánko, am támao am fárákapan yiki yak nénk námpon. Wa mokop am tére naenámp fwap pwi kare yak námpon? ¹⁷Aeno yumo te wae mérapon: Yino te kápae kare arop am fek ankank ti mwaria, Kwaromp kar farákáp konap niamp te mono. Yino te Kwaro námoku am tére sápeanánko, yae-párák kare térerá tukup námpono. Yino te Kraisént ankárankamp ninik fek, tá Kwaro nke námp fek yae-párák kare kar farákáp konámpon.

‘Wourékam kontrakamp tére arop’rá sénámp kar

3 ¹Ae te oukoumwan yino warko yinokump e narek sampok mwanámp nie? Ae te yino arop ankwap fárákapao i konapnámp yino ankár yumwan, yinomp e narek sampokenkria arop ankwap fárákapao yumwan pas kumwi nap sánk námp nie? Tá yumo ankár yinan yaewourrá take pourouráp pas kumwi nap nie? Am te mono.^s ²Yinomp

^o 2:11 Lu 22:31-32   ^p 2:12-13 Ap 14:27   ^q 2:14 Ro 6:17   ^r 2:15 1 Ko 1:18; 1 Pi 4:11

^s 3:1 Ap 18:27

e narek sampok mwanap pas te yumo kare támaono. Aenapo am pas fekamp kumwi te yinomp ninik mek tank námpon. Arop ponankor am pas nkerá farákápria mér mwanapon. ³Yumo te Kraiso kumwinámp pas érik karaok yakáp napon. Yinomp tére fek Kraiso am pas kumwi námpon. Mao te ing fek kumwi mono. Yiki Yak konámp Kwaromp Spirit fek kumwi námpon. Mao te yumwi worare fek kumwi mono. Mao te aropamp ninik mek kumwi námpono.^t

⁴Yino am takrá sénámp fi te aráno: Kraiso yino man mér mwanámp papeanángo, yino Kwarén mér kare námpara, yino sérrá: ⁵Kare yinoku te máma tére mwanámp pwi mo námpara, yino te ‘Yinoku ankank tére námp’rá sér mono. Kwar ankárankampao saráp yino tére mwanámp fwap pwi pap konámp. ⁶Mao támao yinan tére mwanámp pwi pap nángo, yino wourékam kontrakamp tére arop yakáp námpon. Am kontrak te lo fekamp kumwi ankank mono. Am te Yiki Kor Spiritamp ankankono. Loamp kumwi te, yumo ankár sumpwi mwanapan yénkép námpon. Aeno Yiki Kor Spirit te aropan yiki yak sánk konampon.^u

⁷Yumo ninikenke! Kwaro yumo kárákáre fek lo kumwimp te náráp wae kwapwe méntér koropámpon. Aenko, Mosesomp yimetápok te am wae tákapánko yakea wakmwaek éréképrá akwapámpan maok, Israel fákáre maomp yimetápok nke mwanap pourou mono. Aeno am lo sumpwi konap nénk námp te, am wae kwapwerént takrá koropámpao maok,^v ⁸oukoumwan Kwaro koumteouráp aropan Yiki Kor Spirit nénk naeria tére námp te, am táman kwe-pwararea Kwaromp wae tokwae kar sámp napon.^w ⁹Am loamp tére te nomwan kotria sérrá, ‘Nomo ankár yaomwi mek pik mwanámp’rá sénámpon. Aeno táte maomp tére Kwaromp wae tokwae méntér koropámpan nángo te, koumteouráp aropao Kwaro nke námp fek yae-párak kare arop yakáp nap wakmwaek korop námp te yoporop wae tokwae kar méntér korop námpon.^x ¹⁰Am loamp téreao sámpá yaknámp wae te oukoumwan am wae te warko yak mo námp niampon. Am te apae riteanápe, máma ankwap Kraiso tére námpao man kwe-pwarará yoporop wae tokwae kari yak námpon. ¹¹Am loamp tére pwar naerianámp te, Kwaromp waerént korop námpon. Aenámpara, am Spiritomp tére yaká yak konámp te, Kwaromp wae tokwae karrápono.

¹²Yino am wae tokwae yinan tokwae kari yaká yak naenámpria mér kareria am táman yépék námpara, apáp mono. Yino ankár érik karaok kar farákáp konámp. ¹³Yino Mosesoimp niamp mono. Israel firao Mosesomp yimetápokamp wae érik éréképrá akwap nángo nkeantánoria waemyam woukoup tenámpono. ¹⁴Aempan maok, am Israel firamp ninik te oukoumwan fákapá yakámpon. Aempara, kápae kare por am fárakap te épi kontrak fekamp karan nkerá farákáp napo maok,

^t 3:3 Kis 24:12   ^u 3:6 Jo 6:63; Ro 7:6   ^v 3:7 Kis 34:30   ^w 3:7-8 Ga 3:2-5   ^x 3:9 Ro 3:21

am waempyam támao maomp ninik mek nánánkári yakrá koropea oukoumwan námpon. Am aokorop-pwar naenámp arop te yak mono. Aenángo oukoumwan Kraiséen mér nap fek maok, Kwaro am waempyam aokorop-sir konámpon.^y ¹⁵Ye! Kápae kare por am fárákáp te Mosesomp lo kar nkea farákáp napao, maomp ninik mek waempyam nánkárápá yak nánko koropea oukoumwan napon. ¹⁶Aeno táte arop kwatae ninik pwararea Tokwae Karaonámpok akwap naerianánko te, Kwaro am waempyam aokoropá sir konámpon.^z ¹⁷Mámá yaknámp ‘Tokwae Kar’rá sénámp te Spiritono. Táte Tokwae Karamp Spirit arop ankwapént yak nánko te, ankank ankwap am aropan nánánkár mono. Mao te amwar kar yak námpon.^a ¹⁸Tá nomo ponankor nomp yimetápok nánkáráp mwanámp ankank yak mono. Aenámpara, Tokwae Karamp wae tokwae nomonámpok korop námp te, nomo te nke konap wunéri kor fekamp waerao arop pourouk akwapá tákap námp niamp. Kápae kare por nomo am wae sámpa wae nánko maok, am waerao nomwan ankwap pourourápi pap nánko, nomo te Tokwae Kar námokuráp wunéri niamp fek yakáp námpon. Tokwae Kar mao te Spiritara, tak námpon.

Porokwenámp arop ntia Kwaromp kwapwe kare ankankan sénámp kar

4 ¹Kwaro yinan aropompia maomp kar farákáp mwanámp tére sámp námpara, yino te am térean kokwae mo i konámpono. ²Yino te pwarápaie konap kwatae ninik mek yak námp te waeman younkwe mwaek sirari námpon. Yino te kwekár ninik fek paokop mo i konámpono. Yino te Kwaromp kar pwarará ankwap kar sér mo i konámpono. Yino te kare kar kar érik farákáp nánko, arop ponankor fwap yinomp ninik youroukoupia yino Kwaro nke námp fek yae-párák kare ninik fek tére námp mér mwanapon. ³Aeno táte ankwap fárákáp am yino farákáp konámp Kwapwe Kare Kar fi mér mo nap te, am fárákápamp ninik mek oukoumwan waempyam nánkáráp yak nánko, yaomwi mek pik mwanap mwaeak yakáp napara napon.

⁴Mámá apár mekamp kwekár kwar Satano am Kwarén mér monap arop fárákápamp ninik mek te nánánkári fákeyak námpon. Aenángo, Kraisomp Kwapwe Kare Karamp wae yokor námp te, am fárákápamp ninik mek akwap naenámp pourou mo námpara, am fárákáp Kraiséen nkea, Kwaro kor take pourouráponorá mér mo napon. ⁵Yino te yinoku i konámp ninikan farákáp mo i konámpono. Yino te ‘Krais Jisas támao nomp Tokwae Kar’rá séria, tá yino te Jisasomp e narek sampok mwaria, yiráp tére arop niamp yakáp námpono. ⁶Wokwaek kar Kwaro ankank yoronámp ke fek mao sérrá, “Kírikíp mek wae koropano.” Aerimpan am Kwaromp wae támao koropea yinont yakria yinomp ninik mek am wae

^y 3:14 Ro 11:25   ^z 3:16 Ro 11:23,26   ^a 3:17 Jo 8:32,36; Ro 8:2; Ga 5:1

tokwae puri yak námpon. Am wae te arakimpon: Yino Jisas Kraisomp yimetápokamp wae tokwae nkea, am fek Kwaromp wae ntia kárákáre tokwae mérámpon.^b

⁷Aeno yumo nke napo, mámá Kwaromp Kwapwe Kare Kar yino kárákáre mo, arop mwarao sámp-fákeyak námp te, kwar fekamp kárákáre mo faokor konámp sospen kwatae mek mani ankank kwapwe kareao tank námp niampon. Aenámpara, arop fárákap ponankor am Kwaromp kárákáre tokwae nke mwanapon. Am te yinomp kárákáre mono. ⁸Yinan kápae kare apárok mwaek yinomp pourouk touwe kwatae koropánk námpao maok, yinomp kárákáreran taokarrá pap mwanap pourou mono. Kápae kare ankank yinomp ninik sámpá yampourou námpan maok, yinomp ninik te kwatae akwap mono. ⁹Arop fárákap yinan kwatae pap mwaria yérépe napan maok, Kwar te yinan pwar mo i konámpono. Tá arop fárákapao yinan fupukrá némpouk épér napan maok, am fárákapao ponankor yinan surumpwi kák mono. ¹⁰Yino te kápae kare por Jisas sumpwi námp niamp take pourouráp yinan kor korop nae-rámponoria niki-samp paokop i konámpon. Aenámpara, Jisasomp yiki yaká yakao kor yinomp pourouk érik yak nánko arop nke konapono. ¹¹Yino te Jisasomp tére námpara, kápae kare ke fek yino yiki yakáp nánko, arop fárákap yinan tirá wour mwaria koupourou i konapon. Aenapo Jisasomp yiki yakao kor yinomp sumpwi mwanámp pourouk érik yak konámpon. ¹²Aenángo aposel yinan sumpwiraó náráp tére konámpan maok, tá am fek Jisasomp yiki yakao yumwan tére námpon.

¹³Yino Jisasén mér námp am ninik te Kwaromp Buk fek sénámp niamp wuri popwar námpon. Mao sérrá, “Ono wae Kwarén mér nampara, ono érik sénampon.” Yino kor wae mér námpara, yino am mér námp érik sér i konámpon. ¹⁴Yino wae arakrá mérámpon: Kwaro Jisas Tokwae Karan fárámpea papámpara, mao yinan kor Jisasént fárámpea papria yinan yumont éréképá akwapea Jisasomp wonae fik pwate nánko, yakáp mwanámpon.^c ¹⁵Am ankank ponankor yinan korop námp te yumwan yaewour nanampan námpon. Am ninik fek táman Kwaromp aropomp fwap kápae kare koumteouráp aropan térea wae nánko, am koumteouráp arop fárákap fwap Kwarén fáparák tokwaeria maomp e sakap mwanapono.

Aposel fákáre Kwarén méria kárákáre sámpnap kar

¹⁶Nomo te am Kwaro kwapwe kare tére námp táman ninikria Kwaromp tére te poporokweria pwar mo, kárákáre fek tére konámpono. Tá kare nomp pourou te kwatae akwap naeria námpan maok, wampweno. Yinomp waemp te kumur méntép ninik wourékam sámp

^b 4:6 Stt 1:3; 1 Pi 2:9   ^c 4:14 Ro 8:11; 1 Te 4:14

konámpono. ¹⁷Am te ará: Mámá touwe yinan korop námp te kánanke kwarokria, am te fae tákáre ke fek saráp yak námpon. Aeno ami námp fek nopok nánkár wakmwaek te, yámar mek kwapwe kare tankáp mwanámp yaká yak naenámp sámp mwanámpon. Am kwapwe kare tank yámar mek sámp mwanámp te, mámá touwe sámp námp táman kámákár kare akwap námpon. ¹⁸Tá nomo te ankank yi fek nke námp táman tokoreyakáp mo i konámpono. Nomo te ankank nomo yi fek nke mo i konámpan kárákáre fek tokore yakáp i konámpon. Am te apae riteanápe, nomo yi fek nkenámp ankank te fae tákáre ke fek saráp yak naenámp. Aeno am kwapwe kare ankank nomo yi fek nke mwanámp pourou mo námp te, am te yaká yak naenámpara, nomo am táman saráp tokore yakáp námpon.^d

Apárok yakápnap ntia yámar mek yakáp mwanámp kar

5 ¹Nomo wae takrá mér námp te ará: Mámá sákae nomo am mek yakáp námp am turupwi nánko te, nomo waeman nap kwapwe kare Kwaro nomwan sáp naerianámp yak námpon. Am te aropao yae fek ti moi napono. Am te yámar mek yakria ankár taki yaká yak naenámp.^e ²Nomo oukoumwan mámá nap mek yakáp námp fek te, nomp am nap yámar mek yak nám táman sámp mwar karrá éménkrá yakáp námpon. Am yámar mek yaknám nap te waempyamnám nomp pourouk oupoupouri yak naenámp.^f ³Am te apae riteanápe Kwaro am nomp pourouk yirimp tenánko te, nomo pourou mwar yakáp mono. ⁴Ye, kare, nomo oukoumwan mámá sákae mek yakáprá touwe sámprá éménkrá yakáp námpon. Am te apae nomp épi pourou man pwar mwarrá sénámpanápe mono. Nomo te wourékam pourouan waempyam wourékamnám sámpea mámá sumpwi mwanámp pourouk yirimp nánko, mao fwap yiki yak kare sámpanoria námpon.^g ⁵Kwaro námoku nomwan am yiki yak sámp mwanapria nánapi pwararea, mao nomwan Yiki Kor Spirit wae sáp námpon. Yiki Kor Spirit am te ankank Kwaro nomwan wakmwaek sáp naenámp yak nánko, manénkir sápnám ankankono. Waeman kare karono, mao fwap nomwan ankár ponankor ti-sáp naenámp mérámpon.^h

⁶Ae naenámpara, am támao kápae kare por nomwan ninik kárákáre sáp konámpon. Nomo te wae mér, oukoumwan nomp pourou kare fek yakápnám ke fek te, Tokwae Karént maomp némpouk yakáp mono. ⁷Nomo oukoumwan man mér námp fek saráp paokop námpon. Nomo te man oukoumwan nke mono.ⁱ ⁸Aeno ono wae sénampon: Nomp ninik am fek táman warákárrá kárákáre yakria, nomo mámá pourou mapek

^d 4:18 Hi 11:1-3   ^e 5:1 1 Ko 15:47-49   ^f 5:2 Ro 8:23   ^g 5:4 1 Ko 15:53   ^h 5:5 Ro 8:16,23
ⁱ 5:7 Hi 11:13-14

pwarará pokea Tokwae Karént mao yaknámp némpouk yakáp nánko, am te nomp némp kare yakano kar námpon.^j ⁹Aenámpan maok, wampweno. Nomo apae némpouk yakáp nám kápae kare por nomo ninik kárakáre fek yakáprá, Tokwae Karao warákárnámp ninik fek tére konámpon. ¹⁰Am te apae riteanápe, nomo wae mér, nomo ponankor te Kraiso kot nám fek nomo tukup mwanámpono. Aeria táte nomo oukoumwan pourou yiki yakáp nám fek kwatae niniki nám, tá kwapwe kare niniki nám, am ankank ponankor nomo ankákárank am takinámp puri fek nopok sámp mwanámpon.^k

Nomo arop fárakap Kwarént nouroup mwanap yaewour mwanámp kar

¹¹Yino Kwaro nomwan takrá youroukoup naenámpan ninikia apáp námpara, yino arop fárakapan, Kwarén mérenkria maomp ninik mek kékéménk námpon. Aenámpan maok, Kwaro nke nám fek te yino wae kwataenámp ninik fek tére mono. Yinomp ninik ponankor te Kwaro wae méri yak námpon. Onomp ninik te, yumo kor yinan, yae-párak kare tére naponorá ninikenkria nampon. ¹²Mámá kar te yino yinokump eran sakap nánko, yumo yinan kwapwe kare aroprá ninikenkria kar porokwerá sér mono. Yinomp kwapwe kare ninikan warákárenkria, mámá kar kumwi námpono. Yinomp ninik te yumo fwap arop fárakap pourou mwar táman warákárria aropamp ninik younkoupia warákár mo i konap arop fárakapamp kar pwarokwaprá sér mwanapria námpon. ¹³Táte kare, yinan 'Épépérép nap'rá sénapan maok, wampweno. Yino te Kwaromp tére námpan maok, yino arop nke nap fek épépérép niamp námpono. Aeno táte yino yae-párak ninik fek tére nám te, am támao yumwan yaewour naenámpria námpon. ¹⁴Am te apae riteanápe, Kraisomp yonkwae touwerao yinan tére mek kákea poukwapá akwap nánko tére námpon. Yino waeman énounkoupia wuri nkea wae mér námpon: Arop ankárankampao nomwan ponankor ér-pwarará sumpwi námpon. Am takinámp támao maok, waeman nomo ponankor mént koumpea sumpwi nám niampno. ¹⁵Mao taki nám támao yiki yak sámpnám arop nomwan yaewour námpara, warko nomoku nomp ninik fek paokop mono. Nomo ankár am arop nomwan ér-pwarará sumpwia warko fárámp nám, man saráp ninikrá paokop mwanámpon.^l

¹⁶Aeria maok, nomo Kristen yakáprá koropea oukoumwan nám te, warko épi ninikaokria arop ankwapaonap ninik youroukoup mo i konámpono. Tá kare nomo wokwaek te épi ninikaokria Kraisomp ninikan takrá youroukoupimpono. Aeno oukoumwan te yino man take ninik fek youroukoup mo i konámpono. ¹⁷Aenámpara, arop ankwap Kraisént koumpá yak nám te, Kwaro man wourékam kare yoroi páte nánko yak

j 5:8 Fl 1:23 k 5:10 Ro 2:16 l 5:15 Ro 14:7-8

námpon. Yumo fwapi wawenk: Oukoumwan te épi ninik fek paokop i konap te wae ponankor pwate nánko, wourékam ninik fek paokop mwanapao wae korop námpon.^m

¹⁸ Kwaro námoku nompor am ankank ponankor yoroi námpon. Wokwaek nomo te maomp yopor arop yakápinang maok, Kraisomp tére fek mao yinan méntér nouroupi yakáp mwanámp nánapi pwara námpon. Aeria mao yinan man yaewourrá yopornap arop tirá méntér nourouprá párapkop mwanámp tére sáp námpon.ⁿ ¹⁹ Yino sénámp kar te ará: Kwaro waeman Kraisomp tére fek ponankor aropan tére nánko, yopor i konap sirarea méntér nouroup naponono. Aenámpara, mao te am aropoainap kwatae ninik ponankor warko ninik mo, pwar námpon. Tá mao aposel yinan, am yopor nap pwarará man nouroupi yakápnap kar farákápenkria tére sáp námpon.^o ²⁰ Aenámpara, yino Kraisomp top kor fekamp kar sámpeanámp farákáp námpon. Am te ará: Kwaro námoku kápae kare aropan yinomp top kor feknámp wumwi námpon. Yino Krais námokuráp karan ponankor aropan farákápria yino am fárákapan arakrá sér: ‘Yumo ankár Kwarén yopornap ninik pwarará mént nouroupi yakápenk’rá sér i konámpono. ²¹ Krais te kwatae ninik mo i konámpan maok, Kwaro nomwan yaewour naerianámp kwamp, nomp kwatae ninik tia maomp pourouk koupoukarrá yurumuntukia pwate nánko, mao kwatae ninikinámp arop niampi námpon. Kwaro am takimp te, nomo fwap Kraisént yakáp nánko, maomp kárákáre fek nomo fwap Kwaromp yae-párak kare koumteouráp arop yakáp mwanapria nimpon.^p

6 ¹ Yino te Kwarént téreria yino yumwan kar kárákáre fek arakrá sénámpon: Yumo wae Kwaromp aropomp sámp naponono. Takria yumo am maomp aropomp kwaporok pwar mwanape. ² Kwaro náráp Buk fek sérrá,

“Onoku papnamp ke fek táman
ono waráp kar wawia
amwan fwapokwap nampon.
Am ke fek táman ono waráp koupoute kar wawia,
amwan yaewouri nampono.”

Wawenk! Oukoumwan saráp Kwaro nomwan yaewour naenámp ke támaono. Oukoumwan te Kwaro nomwan warko érékép naenámp yaenono.^q

Aposel fákáre Kwaromp tére nap fek touwe sámpap kar

³ Yino te arop fárakapao yino tére námpan wouroump-sér te monoria námpara, yino te arop ankwapan kwatae ninik fek akwap naenámp

^m 5:17 Jo 3:3   ⁿ 5:18 Ro 5:10   ^o 5:19 Kl 1:19-20   ^p 5:21 Hi 4:15; 7:25-26

^q 6:2 Ais 49:8; Lu 4:19-21

ankank fek téreantánoria mér kar i konámpon. ⁴Yino te Kwaromp tére arop yakáp námpara, kápae kare por yinomp kwapwe kare ninik, ponankor aropan arakrá yénkép konámpon: Yino te nkwakwe make kar ntia touwe yinomp pourouk koroprá, yinan sámpá yampourou námpan kor, kárákáre kare fek fokouri yakáp i konámpon. ⁵Arop fárákap yinan fupukrá fápákamánkrá kák naponó. Yopor arop fákáre te yinan wouroump-séria ti-yérépe naponó. Yino te térea wae námpon. Yino te kumuruk yérékria fwapi pamp moria, mwae touwe yakáp i konámpon. ⁶Aenámpan maok, yino te yiki kare ninikrá kwapwe kare yonkwae kour sámp-fákeyakáp i konámpon. Yino koupour kar yopor mo i konámpon. Yino te arop fárákapan yae-párak yaewour i konámpon. Yino te Yiki Kor Spiritamp kárákáre sámp konámpono. Yino te arop ankwapan nouroup i konap ninikan saráp tére konámpon.^r ⁷Yino te kare kar karan farákáp konámpono. Yino te Kwaromp kárákáre fek tére konámpono. Yino sampnám yae-párak kare ninik te yorowar i konap ankankan ankwap yankopampor yae-párak mwae samp, ankwap kwe-pwarampor yae-mánkwán mwae samp konap niamp fek, am fek táman yorowarria Kwaromp tére námpono.

⁸Arop ankwap fárákap te yinomp e narek sampok konapan maok, ankwap fárákap te nopok yinomp e apárok sampik konapon. Ankwap fárákap te yinomp younkwe mwae kar kwatae sérar napan maok, ankwap fárákap te arop ankwap fárákapan sérarrá yinan 'Mao te kwapwe kare ninik naponó'rá sérar i konapon. Arop ankwap fárákapamp ninik te, yinan, kwekár sér i konap aropan mpwe napan maok mono, yino te kare kar karan saráp sér i konámpon. ⁹Arop yinan mér nám yá mo niamp maok, kápae kare arop yinan wae mérapon. Yino te arop sumpwi mwarianám niamp maok, mono. Yino oukoumwan yiki yakáp námpon. Aropao yinan touwe kwatae sámp napan maok, yinan sumpwi fupukrá kák mono.^s ¹⁰Yino te ninik mek kápae tokwae sámp nám niamp maok, wampweno. Yino te warákár saráp yakáp i konámpon. Yino te pourou fekamp ankank ponankor mo kare yakáp námpan maok, wampweno. Yino Spiritamp ponankor ankank kápae kare aropan nénk nánko, kápae kare ankankráp arop niampi yakáp naponó. Yino te pourou fekamp ankank mo nám pao maok, wampweno. Yino Spiritamp kápae kare ankank sámp námpon.^t

¹¹Korin fákáre, yumwan yino yinomp ninik ponankor érik farákarrá séreano. Tá yino te yumwan nouroup kare námpon. ¹²Yino yumwan nouroup mwanám ninik te sérémékéri fákeyakáp mono. Yino yumwan nouroup kare námpon. Aenámpan maok, yumoku támao yiráp nouroup mwanap ninik nánánkári fákeyakáp napo, nomo ankárankamp ninik fek yakáp mo námpon.

^r 6:6 1 Ti 4:12   ^s 6:9 2 Ko 4:10   ^t 6:10 Kl 1:24

¹³ Ono oukoumwan te yumwan naropwaro náráp tárápuan sér i konámp niamp fek arakrá sénaeria nampon: Yumo am yino i konámp ninikan nopok yinan sápmwaria te, yumo kor ankár yinan ponankor nouroup kar kipo.

‘Nomo te Kwaromp Yiki Kor Nap’rá sénámp kar

¹⁴ Kristen mo, amwar yakáp nap arop te mwar pourourápara, yumo te am fárákapént paokopria maonap ninik am fárákapan yaewouri kwaponol Mokopia yae-párák kare ninik ntia lo ták-sir konap ninik am anánkaopwe fwap tapokwaprá tére nenepon? Wae te mokopia fwap kirikipént tapokwap naenámpon.” ¹⁵ Ae te Kraiss Satanént nourouprá yak námp nie? Mokopia Kwarén mérnáp arop, tá mér monap arop am anánkaopwe fwap ankárankamp pourouráp ninik sámp nenepon? ¹⁶ Mokopia nomo Kwaromp nap ntia kwekár kwarén lotu i konap nap ankárankamp mek tapokwap mwanámpon? Yumo te wae mérapon: Nomo támao nomo yiki yak konámp Kwaromp yiki kor napara, wokwaek Kwaro nomwan ninikia arakrá sérimpon:

“Ono am fárákapént yakria
am fárákapamp ou mek yarak nanampon.
Tá ono am fárákapamp Kwar yak nanko,
am fárákap onomp firáp koumteouráp arop
yakáp mwanapon.”^v

¹⁷ Aeria Tokwae Karao Kristen moyakápnáp arop fárákapan ninikia ankwap kar sérrá,

“‘Yumo te ankár am fárákapan pwarará tukupea
ankwap fek yakáp kipo.
Tá yumo Kwaro nke námp fek
oumnámp ankank sámp kwaponono.
Aenapo maok,
onoku támao ono yumwan éréképea,”

¹⁸ ono yiráp naropwar yak nanko,
tá yumo onomp tárápu yakáp mwanapon.’
Ponankor Kárakáre Tokwaeráp Tokwae Karao
arakrá sénámpon.”^x

7 ¹ Ononamp fákáre, nomo te Kwaro kar kárakáre pap námp te wae sámp námpon. Aenámpara, nomo ankár nomp pourou ntia wunéri mekampung oum ponankor tirá éperia yiki kare yakáp mwanámpon. Tá nomo ankár Kwarén apápia, maomp yae ankore mek yiki kare ninikaok kar saráp yakáp mwaro.^y

Korin fákáre kwatae ninik younkwe sinapo Polo warákárnámp kar

² Yino te arop ankwapan kwatae pap mo i konámpono. Yino te ankwap sámpá yampourou mono. Yino te arop ankwapan kwekária maomp

^u 6:14 Ef 5:7-11   ^v 6:16 1 Ko 3:16   ^w 6:17 Ais 52:11   ^x 6:18 Hos 1:10   ^y 7:1 1 Jo 3:3

ankank pouroukoup moi námpon. Ae konámpara, yumo te ankár yinan nouroup kar kip. ³Ono takrá sénamp te, yumo pwarápaie mwanap karan sér mono. Ono wae arakrá séri nampon: Yino te yumwan pwar mono. Nomo sumpwi, tá nomo yiki yakáp námpan kor, wampweno. Yino te yumwan oukoumwan warákárrá yakáp námpon. ⁴Yumo yae-párak kare paokop napan wae mér kareria, yumwan warákár tokwae nampon. Kápaie kare nínik kápaie yinan korop námpan kor, ono yumwan níkie kárakáre sámpeyakrá ono warákára wae nampon.

⁵Yino wokwaek koroepa Masedonia mekángo maok, ampok kor yinomp pourou te anepér kánanke sámpono. Yinan nkwakwe make kápaie tokwae koropámpono. Yino arop ankwap fárakapént kar yorowaria yinomp nínik te apáp tirink. ⁶Aempan maok, Kwar te arop nínik mek kápaie fárámpá yaknámpan aropan yaewouria nínik mek kárakáre sánk konámpono. Ae konámpao, mao Taitusén yinonámpok sám-p-kérép nánko korop námpan, am támao yinomp nínik mek yaewouria kárakáre ti-sáp námpon.^z ⁷Am támao saráp Kwaro yinomp nínik mek yaewouria kárakáre ti-sáp mono. Yumo manénkir Taitusomp nínik mek yaewouria kárakáre sánk nap, mao am kar yinan koropá farákáp nánko, am táman Kwaro yinomp nínik mek kor yaewouria kárakáre ti-sáp námpon. Taitus yinan sérrá, ‘Yumo onan nke mwar kar’rá yonkwae touwe tokwaeria onont ankárankamp nínik fek yakáp mwar karrá yakáp nap, táman ono warákára wae nampon.

⁸Ono wae mér, onomp pas te yiráp nínik mek nínik tokwae sánk námpan maok, am támán nínik tokwae mono. Kare, wokwaek te ono nínik tokwaeampan maok, oukoumwan te mono. Ono wae mérampon: Am pas yiráp nínik mek nínik tokwae sánk nánko, yumo pwarápaie napan maok, am te fae tákáre ke fek saráp námpono. ⁹Aeno oukoumwan te ono warákár nampon. Ono te yumo nínik tokwae napan warákár mono. Ono warákár namp te, yumo nínik tokwaeria kwatae nínik younkwe mwaek sinapan warákár nampon. Ono wae mérampon: Kwaro námoku yumwan am nínik tokwae sánk námpara, yinomp kar te yumwan kánanke sámpá yampourou naenámp pourou mono. ¹⁰Nínik tokwae ntia pwarápaie Kwaro nínik mek pap námpan am támao nánko, arop nomo kwatae nínik younkwek pwarará Kwaronámpok tukup konámpono. Tá am nínik fek táman Kwaro nomwan warko érékép konámpono. Aenámpara, nomo te am kwatae nínik pwar mwanámp nínik tokwae táman nínikrá yonkwae touwe mono. Aeno aropao apárokamp nínik tokwaeria pwarápaie sámpan námpan te, am támao akwapea sumpwi mwanap sankoropá pap konámpono.^a ¹¹Yumo te ankár fwapia nínik kipo: Am nínik kápaie Kwaro yumwan sánk námpan te, mao yiráp nínik mek nkwakwe make kwapwe

^z 7:6 2 Ko 1:3-4   ^a 7:10 Mt 27:3-5; Hi 12:16-17

kare ninik kák námpon: Yumo onomp pas sámp nap te, koupour kar am aropan fwapokwapia yumo, yino te monoria yénkép napon. Mao yumwan takenkrianánko, am kwatae ninikinámp aropan yoporia, warko am kwatae ninik arákarrá koropantá apáp napon. Yiráp ninik te yinan nke mwaria yonkwae touweria maok, yumo kárákáre fek am kwatae ninikinámp aropan fwapokwap napon. Yumo ponankor am aropamp kwatae ninik fwapokwap nap tére mek te yumoku kare kwatae ninik yak mo námp érik yénkép námpon.

¹²Ono wokwaek, yiráp por am pas kumwiampan maok, am kwatae ninikinámp aropamp ninikan fwapokwap nae ninikia kumwi mono. Tá ono am aropao arop ankwapamp ninik kwatae papnámp arop man ninikria kumwi mono. Ono warákár namp te, yiráp kwapwe kare ninik érik karaok farákár nánko, Kwaro yumo yinan warákár tokwae nap mér namp yumo kor mér mwanapon. Aeria am fi kor fek táman mámá pas kumwi nampon. ¹³Oukoumwan te yiráp amnap ninik támao yinomp ninik mek yonkwae porokwe sáp nánko porokwe fek yakápria warákár námpon.

Aenámpan maok, yinomp ninik mwar porokwe fek yak mono, yumo ponankor Taitusomp ninik mek yonkwae porokwe sánk napo, maomp ninik wae kwapwe kare námpon. Yino am táman nkea yino kor warákár tokwae námpon. ¹⁴Wokwaek ono Taitus nkemp fek yiráp e narek sampokamp te, ono am kar sériamp táman pwarápaie sámp mono. Kápae kare kar yumwan farákáp konámp te waeman kare karon. Aempnámp taknámp yino Taitus nke námp fek yiráp e narek sampok námp am karao kor am kar te waeman kare karon. ¹⁵Taitus yumonapok akwap nánko, yumo apáp tirinkrá kour me woukouria maok, yumo man warámpea yumo ponankor maomp karwaoki napon. Mao am táman oukoumwan ninikria, maomp ninik yumwan aropomp kare námpono. ¹⁶Oukoumwan ono warákár kare namp te, am te apae riteanápe ono wae arakrá mér nampon: Yumo te waeman yae-párák kare ninikaok tukup mwaria napon.

Kristen fákáre ankwap Kristen fákárean yaewour nap kar

8 ¹Ononamp fákáre, yino te Kwaro Provins Masedonia mekamp sios fákáreran aropomp tokwae sánkámpan yumwan sér mwarianeano.^b ²Am fárákapamp ninik mek kápae tokwae korop námpan maok, am fárákapamp ninik mokop nap nke naeria námpon. Tá am ke fek te am fárákap ankank mo napao maok, am te wampwenoria, am fárákap énéнки warákár tokwae napon. Aeria maok, am fárákap te ankwap Kristen fákáreran ninikria kápae kare maniráp ankank nénk mwanámpria

^b 8:1 Ro 15:26

koupoukour napon. ³Ono wae mér nampan érik sénampon: Am fárákap te námokuráp ninikaokria am mani papapono. Am fárákap te ankank nénk mwanap wae pwi nánko, táman néncapao maok, am kámákarea kápae kare néncapon. Am fárákap te ankank nénk mwanap wae pwi námp te, táman néncapao maok, am kámákarea kápae kare néncapon. ⁴Am fárákap te yinan ‘Yumo takenk’rá sénapo, ankwap siosént téteria Judia mekamp Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwaria kárákárea waeapon. ^c ⁵Wokwaek te yino arakrá ninik: Am fárákap wae mani ankwapmwaek nénk mwarea napon. Aerimpan maok, am fárákap te am kámákarea tukup napon. Manénkir te námoku támao Kwarén ponankor sánkea maok, mao Kwaromp ninikaokria námoku támao yinan kor ponankor sáp napon.

⁶Wokwaek Taituso am arop aropomp mwanap tére yumo ou mek térempan yino, ankár warko arákarrá akwapá térea pwaranoria kárákárea námpon. ⁷Ankank ponankor te yumo kwapwe kare ninik fek kámákár napon. Yumo te Kwarén mér kárákáreria am mér nap érik farákáp konapon. Yumo te waeman mér kápae kare napara, yumo Kwaromp tére mwaria warákárrá tére napon. Tá yumo yinan kor warákár kare napon. Táte taknámp oukoumwan kor yumo ankár am aropomp mwanap tére te kwapwe kare ninik fek téteria kámákár tukup kipo. ^d

⁸Ono te yumwan lo sánk mono. Ono párák karan ‘Arak kip’rá sénamp te, ankwap fárákapao am tére yae-párák tére mwaria napan, am ninik fek táman yiráp ankwapan aropomp nap te, tokwae kar ankank nie nke naeria nampon. ⁹Yumo te nomp Tokwae Kar Jisas Kraisomp aropomp te waeman mérapon. Mao te waeman ankank kápaerápao maok, yumwan yaewour nanampria te, ankank moráp arop niampimpon. Tá mao ankank moráp arop niamp yak námp te, támao yumwan yaewouránko, yámar mekamp kápae kare ankank ti mwanapria nimpon. ^e

¹⁰Am te yumwan yaewour kwapwenámp ninikan yumwan érik sénae rampon. Ankwap yopwar fek yumomékir ankwap siosén yaewour mwanap am mani ankank koupoukournap tére fi yokoria yumomékir takrá tére mwaria warákár tokwae napon. Taki napara, yumo ankár takrá térea pwar kipo. ¹¹Oukoumwan te yumo fwap térerá tukupea pwar mwanap te kwapwe kareno. Wokwaek yumo am tére koupour kar tére mwaria wae napara, tá taknámp oukoumwan koupour yiráp ankanként puri fek térea pwar mwanapon. ¹²Táte arop ankank nénk mwaria warákár napo te, Kwaro kor am ninik táman warákár tokwae konámpon. Kwar te arop mao fákeyaknámp ankankan nkea maomp ninikan saráp youroukoup i konámpon. Aeno mao te aropao monámp ankankan ‘Sápae’rá ninik mo i konámpon. ^f

^c 8:3-4 1 Ko 16:2   ^d 8:7 2 Ko 9:8   ^e 8:9 Mt 8:20; Fl 2:6-7   ^f 8:12 Mk 12:43

¹³Ono te ‘Yumo kápaē tokwae sámp napo, ankwap koumteouráp arop fárákap kánanke sámpenk’ ria sér mono. Ono warákár namp te, yumo ponankor ankwap fárákapént puri fek yakápenkria nampon. ¹⁴Oukoumwan má ke fek te yiráp kápaē kare ankank fwap ankank monap aropan pwi pap naenámpmon. Tá wakmwaek yumo ankank mo napo kor, mao ankank kápaē kareria te fwap nopok yumwan pwi pap mwanapon. Takria maok, yumo nonopokria ponankor ankáránkamp puri fekamp ninik fekria kwapwe kare yakáp mwanapon.^g ¹⁵Am te wae Kwaromp Buk fek sénámp niampmon:

“Arop fir mana kápaē kare sámpēa te,
ponankor fári pwar námp te ankwap tank mono.
Tá arop kánanke sámpēa fánámpao maok,
maomp yare mek wae pwi námpon.”^h

Taitus Korin mek akwapá yaewournámp kar

¹⁶Ono Kwarén ‘Aesio’rá sénamp te mao Taitusomp ninik mek tére nánko, maomp ninik te yinomp ninik niampria, yumwan yaewour naeria warákár tokwae námpan nampon. ¹⁷Mao wae yino sénámpaok námpao maok, mao námoku kor am tére naeria warákár námpara, mao námokuráp ninik fek yumonapok akwap námpon. ¹⁸Tá yino yinomp ankwapnáp ankáránk Taitusént akwapanoria sámp-kérépreano. Am arop te sios mek Kwapwe Kare Kar farákáp konámp eráp aropono. ¹⁹Tá am támao mwar mono. Sios fákárerao man yinont yárakrá am arop aropompria, mani koupoukour konap tére yaewour naenámpria pap napono. Yino am tére tak námp te Tokwae Karamp eran saráp sakapria, arop fárákapan yénkép nánko, mao wae fwap yino am tére mwanámpria warákár námp mér mwanapria námpon.

²⁰⁻²¹Yino te Kwaro nke námp fek saráp kwapwe kare ninik mwaria mono, ankár arop nke nap fek méntér kwapwe kare ninik mwarianámpmon. Táte yino arop ankwapao yino mani taokeyakáp námp fek yinan kar kwatae sér te monoria námpon. Aeria námp kwamp, yino yinomp ankwapnáp méntér sámp-kérépreano.

²²Tá yino yinomp ankwapnáp ankwap am arop yaworént sámp-kérépreano. Kápaē kare por yino wae mokopon nke mwaria, nkwakwe make tére mek pap tea nke nánko, mao fwap tére kárákáre konámpmon. Mao arakrá mér kare námpon: Yumo man kwapwe kare ninik mwanap mér kare námmp, mao am tére naeria kárákárea wae námpon. ²³Yumo Taitusén te wae mérapono: Mao te onont fearámpea onomp ankáránkamp téreria yumwan yaewour i konempon. Tá Taitusén ankwapnáp yawor te yumo fwap arakrá mér kipo: Am yawor te sios fákáreamp tére arop

^g 8:13-14 2 Ko 9:12 ^h 8:15 Kis 16:18

yakria am arop yawor tére nep fek, Kraisomp e narek sampok konepono. ²⁴Tak nepara, yumo te ankár yiráp aropomp am arop yininkaopweran yénkép kipo. Aenapo maok, am aropan sámp-kérépnap sios fákáre yiráp aropomp mér karia am fárákap yino yiráp térean warákár námp am te kwaporok mwar táman warákár mono, waeman kare karnámp nke mwanapono.ⁱ

Ankank monap Kristenan yaewournámp kar

9 ¹Yumo te, Judia mekamp Kwaromp koumteouráp aropan yaewour mwanámpria koupoukouranap mani te wae mér napon. Aenapara, ono te am ankank táman kar tokwaeri kumwi mono.^j ²Ono wae mérampon: Yiráp ninik te am ankwap fárákapapan yaewour mwanap tére nap táman kápae kare por ono yiráp e Masedonia fákáreao wa nap fek narek sampok konampono. Ono am fárákapapan arakrá séri nampono: “Ankwap yopwar fek Akaiá fákáreráo am tére mwaria nánapiapono.” Tá arop fárákapao yumo am tére mwaria ninik kárákáre nap kar wae waria, tá am támao Masedonia fákáre kápae kare maomp ninik mek kor tak mwanap ninik sámp napono. ³Aeno onomp ninik te yino yiráp e narek sampok námp kwaporok kar mwar saráp niampi akwap te monoria námpon. Kwapwe kare te yumo ankár yumwan séri nampnámp taknámp ankár nánapi yakáp kipo. Ono am táman ninik nampara, ono yumonapok onomp ankwapnáp fákáre tirá kérép nampono. ⁴Yino te, yumo waeman am ankank nénk mwanámpria nánapi pap naponoria mér kare námpon. Aenámpara, takria Masedonia ankwap fákáre onont tukupea yumwan nke napo, yumo nánap moi tenapo, yino pwarápae sámp nánko, yumo kor pwarápae tokwaeantánorá ninik nampon. ⁵Aenampara, onomp ninik te ono ankár onomp ankwapyaenáp fákárean sénanko, yumonapok meki tukupea yumwan yaewourapo maok, yumo ankank monap Kristenampor nénk mwanámprianap ankank nánap mwanapono. Aea napo maok, yino koropá nke nánko, yumo wae nánapia pátea sánk mwaria warákár nap nke mwanámpmon. Apae yino yiráp maniráp ankankan pouroukoup mwaria níkir námpanápe.

⁶Yumo te aran fwapia ninik kip. Arop yopwar kánanke fek yoroianámp te, firan kor kánanke fek sámp konámpon. Tá arop yopwar tokwae yoroianámp te firan kor tokwae kar toupour i konámpon.^k ⁷Aenámpara, yumo ponankor ankákárank ankár yumokuráp ninik mek fwapia ninikia pwatea maok, am ninikaok táman ankank nénk kipo. Takria arop ankárankampao námwan ankwapao ‘Sánkae’ ria fopwaok nánko, sánk namprá ninik naeane. Take ninik fekamp ankank nénk te kwataeno. Kwar te arop námokuráp ninik fek nénk naeria warákárria nénknámp

ⁱ 8:24 2 Ko 7:13-14   ^j 9:1 2 Ko 8:1-7   ^k 9:6 Snd 11:24

aropan warákár konámpon. ⁸Kwar te mao fwap yumwan nopok kor nénk nánko, yumwan fwap ankank kápae karea top koupour naenámpon. Takria maok, kápae kare ke fek yumo ankank wae pwi yak nánko, tá yumo waeman kápae kare ankank fek kwapwe kare tére mwanap ponankor pwi yak naenámpon. ⁹Kwaromp Buk fek am ninik táman arakrá sénámpon:

“Am arop ankank monap arop fárákapan kápae kare ankank nénk konampono. Aenánko, Kwaro maomp yae-párak kare ninikan te nkeaka, nopok maomp e niki-samp yak naenámpon.”¹

¹⁰Kwaro aropan yoro mwanap ankankou nénkea, mao nkwakwe make fir arop ponankor fépér mwanap nénk konámpono. Ae konámpara, Kwaro yumwan fwap kápae kare ankank nénk nánko, yumoku fwap pwiria Kristen ankwap fárákapan kor ankwapmwaek nénk mwanapon. Tak napo maok, yiráp ankank kápae kare nénk konap kwapwe kare ninikao kor aropao ankankou yoroi tenapo, wakmwaek fir karea wae konámp niamp taknámpon naenámpon.^m ¹¹Kwaro yumwan apae-apae mwaeknámpon ankank kápae kare nénk námpara, yumo fwap yiráp ankwapyaenápén ankank kápae kare nénk saráp yakáp mwanapon. Aenapo, yino yumoinap ankank nénk nánko, am koumteouráp arop yumonap ankank tiria Kwarén ‘Aesio’rá sér mwanapon.

¹²Yumo takrá Kwaromp koumteouráp aropan yaewournap tére támao yumo am fárákapan ankank mo nap waeman pwirá kák napo, am fárákapan Kwarén aesiorá fáparáka wae mwanapon. ¹³Am tére yumo nomp ankwapyaenáp fárákapan yaewour napo maok, yiráp kwapwe kare ninik érik farákár naenámpon. Nomp ankwapyaenáp wae mér, yumo te Kwaromp Kwapwe Kare Kar érik farákápea, ampaok yae-párak kare tukup naponrá ninik napon. Tá am fárákapan yumo man mani tokwae nénkria, ponankor ankwap fárákapan kor nénk napo, am fárákapan am nkea Kwaromp e sakap mwanapon. ¹⁴Aeria am fárákapan wae mér, Kwaromp aropomp te yumwan tokwae kari yak námpon. Aeria maok, yumwan warákár tokwaeria mao Kwaro yumwan yaewouranoria kar toropwap mwanapon. ¹⁵Am Kwaro nomwan kwaporok ti-sáp námpon te yoporop tokwae karara, nomo te kar fek farákápan mwanámpon pourou mono. Nomo am tak námpon táman Kwarén ‘Aesio’rá sér mwaro.

Polo mao tére námpon wouroump sénapo, nopok sérinámpon kar

10 ¹Yumo ankwap fárákapan te kwekárá ono i konampan arakrá sér, “Mao te nomont wonae fik yak námpon fek saráp, námpon

¹ 9:9 Sng 112:9   ^m 9:10 Ais 55:10; Hos 10:2

te apápnámp aropao i konámp niamp apárok anámpea porokwe fek yak námpao maok, panek yak námp fek te, nomwan kar kárakáre fek sér i konámpon.” Aerá sénapan maok, ono Pol onomp ninik te, Kraiso námokuráp ninik apárok sámp-anámprá arop fárákapan porokwe fekinámp ninik aran yumwan ono sénanamamp kar ‘Fwapi ninikenk’ ria sénampon.ⁿ 2 Ono yumwan arakrá sénampon: Nánkár ono yumonapok korop nanko te, takria ono yumwan kar kárakáre fek sérántá ankár fwapia mér kipo. Aeno onomp ninik te arop ankwap fárákapan yinan, mao te apárokamp ninik fek paokop naponrá niniknap arop fárákapan fwap kar kárakáre fek sénanampono.^o 3 Tá kare, yino te apárokamp arop puri fek yakáp námpao maok, apárokamp aropao yorowar i konap ninik niamp fek yorowar mo i konámpon. 4 Yorowar i konap ankank ponankor yino samp námp te, mámá apár mekamp ankank mono. Am te yopor arop Satanomp kárakáre kor yár pápárámp naenámp Kwaromp kárakáreráp ankankono.^p 5 Yino te arop fárákapan Kwarén mér mwaria napan, nánánkári fákeyaknámp nkwakwe make ninik, tá kwekár kar, aran apárok nérrá kák konámpono. Tá yino, arop fárákapan Kraiso ninikaok tukupanáponoria, am fárákapan ninik kákari samp-tukup konámpono. 6 Tá yino yumwan yépék námpon. Táte yumo yino sénámp kápae kare kar mántwaok napo te, yino kar ták-pwar konap arop fárákapan nopok touwe kwatae nénk mwaria nánap námpon.

7 Yumo ankár am ankank nke nap am fwapia youroukoup kipo. Táte arop ankwap, námo te Kraiso kare arop yak nampria námp kwamp te, mao ankár námokuráp ninik fek arakrá ninik kuno: Mao námoku Kraiso arop yak námpan nánko te, yino kor mao niamp Kraiso aropono. 8 Tokwae Karao yinan am tére mwanámpan kárakáre sámp nám te, yino yiráp mérnep kárakáre sánk mwanámpani námpon. Am te yumwan kwatae pap mwaria mono. Táte ono yinokump eran saráp am tére nám fek kánanke warákár-sérria te, ono am fek pwarápae sámp mono. 9 Aeno onomp ninik te yumo, yinan apáp sápria kumwinamp pasan mpwe ninik te monoria nampon. 10 Tá kare, arop ankwap fárákapan onan takrá sér i konapono, “Ye! Maomp pas fek te nkwakwe make kárakáre kor kar sénámpao maok, mao námoku kare korop nánko, nomo maomp pourou kare nke nám te kárakáre moria, tá maomp kar farákápan konap ninikan kor mér mo nám niamp námpon.”^q 11 Arop fárákapan take pourouráp kar sér i konap te, am fárákapan fwapia ninikia arakrá mér mwanapon: Yino panek yakápra yiráp por pas kumwi nám, táte yino yumont yakáp námpao kor, yino waeman ankárankamp pourouráp kar pas fek kumwi nám támaono.^r

ⁿ 10:1 1 Ko 2:3   ^o 10:2 1 Ko 4:21   ^p 10:4 Ef 6:13-17   ^q 10:10 Ga 4:12-14

^r 10:11 2 Ko 13:2,10

¹² Yino te arop ankwap fárakapao námokuráp e sakap i konap niamp kar sér mwanámp pourou mono. Tá yino te ‘Yinoku i konámp ninik ankwapao i konap ninik niamp’rá sér mwanámp pourou mono. Am épépérép karenap arop fárakap te mao námoku akwapá pwi yak nae námp fek ninik papea námoku i konap ninik méntér youroukoup i konapon. ¹³ Aeno yino te yinokump e sakapa wae mwanámpria yino yinomp tére, tá yinomp kárakáre narek kar pap mono. Takria Kwaro sápnámp puri fek yino yinokump mao sápnámp tére youroukoup mwanámpon. Táte yumo kor yinan tére sápnámp mwaek am mek yakáp napon.^s ¹⁴ Yumo am mek tére mwanapria papnámp fi mek yakáp napo, yino tokwae panek koropea, am mek Kraisomp Kwapwe Kare Kar farákáp námpon. Yino te yinomp oumwi kámákarrá ankwap mek tukup mono. ¹⁵ Yino te yinomp oumwi oupoukur tukuprá, ankwap fárakapao tére napan ninikrá yinokump e narek pap mo i konámpono. Yinomp ninik te am Kwaro sápnámp oumwiaok yae-párak kare tére nánko, yiráp mér kárakáreria yinomp téreao kor yumo ou mek tokwae kari yak naenámp. ¹⁶ Aenánko maok, yino Kwapwe Kare Kar yiráp younkwek yámar porokornámp mwae sámpá tukup mwanámpon. Yino te arop ankwap fárakapan Kwaro sánknámp apár mek tére nap am táman kwaporok yinokump e sakap mono.

¹⁷ Kwaromp Bukao sérrá, “Arop warákár-sénaenámp kwamp te, Kwaroi námpan warákár-sér kuno.” ¹⁸ Nomo wae mérámpon: Arop námokuráp eran warákárria narek sampok námp te, am arop te Kwaro nke námp fek maomp e te yak mono. Táte Tokwae Karao arop ankárankampamp e narek sampok námpao saráp, mao fwap e tokwae sámp naenámp.^t

Polo aposel kare monap aropamp ninik érik sérimp kar

11 ¹ Onomp ninik te yumo onan, námwan takanoria napo, ono épérépnámp kar kánanke sénae. Ye! Yumo sánánkar taki yakápenke. ² Kwar te, koumteouráp arop fárakap ankár mao ankárankampamp yae ankore mek sarápi yakápenkria ninik tokwae nánko, ono kuri mao ninik námpnámp taknámp, yumo ankár Kraisomp ninikaok karenkria ninik tokwae konampono. Ono támao yumo Kraisomp firáp yakáp mwanap yoroi pwarará Krai ankárankampaonámpok éréképá akwap namp te, éнки yupuao yiki kukur yak nánko, sámp naerianámp poumaropaonámpok warámpá tukup nap niamp nampon.^u ³ Aeno ono tákamamp kwekár i konámp ninik mér kar námp wokwaek Ivén kwekárimp táman yumwan tak námpantánoria apáp nampon. Takria yiráp ninik épérépria yumo yiki kukarrá yakápria Kraiséen saráp ninik mwanap am pwarantáno.^v ⁴ Ono apáp namp te apae riteanápe, arop

^s 10:13 Ro 13:3   ^t 10:18 1 Ko 4:4-5   ^u 11:2 Ef 5:26-27   ^v 11:3 Stt 3:4,13

ankwap fárakap yumonapok korop ko, ankwap Jisasomp kar farákáp nap te, mámá Jisas yino maomp kar farákáp konámp niamp mono. Tá yumo mwar pourouráp spirit sámp nap te, yumo wokwaek sámpap Yiki Kor Spirit mono. Tá yumo ankwap Kwapwe Kare Kar sámp nap te, yumo manénkir sámpap Kwapwe Kare Kar niamp mono. Táte arop ankwapao yumo ou mek take pourouráp tére nángo, yumo, mao takrá téreanoria yi kare yépékria maomp kar wa mwaria nánap napon.^w

⁵Yumo wawenk! Ono nik namp te yumo, mao te aposel tokwae karonorá niniknap arop, ono te maomp yae ankore mek yak mo kareno.

⁶Kare, ono kar kour kare konap ninik sér mo nampao kor, onomp ninik te fae tákáre mono. Yino te waeman kápae kare por yino i konámp ponankor ninik te wae yumwan am mér yénkép námpon.^x

⁷Yumo te wae mérapon: Ono wokwaek yumwan Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákápamp fek te, ono nopok am tére fek ankank sámp moi nampon. Am taknamp ninik fek táman, onoku te apárok sámp-anámprá yumwan narek pap nanampon. Ae te mokocono? Ae te ono taknamp ninik te kwatae niniki namp nie? ⁸Ono te ankwap sios fárakapao inap maniráp ankank ti namp te yumo ou mek tére nanko, onan yaewour naenámpria nampon. Am taknamp ninik te, ono am fárakapamp ankank kwaporok pouroukoup namp niampon.^y ⁹Wokwaek ono yumont yaknamp ke fek ono ankank ankwap moria te yumonap mekamp arop ankwapan onan yaewouranoria ninik tokwae pap moi nampon. Ankwapyaenáp fákáre Masedonia pwarará mampok koropea, am fárakapao ono monamp ankank onan pwi papapon. Ono te takria yumwan ninik kápae kánanke sánkantá, tá wakmwaek kor sánkantánoria, am ninik fek saráp yak nampon. ¹⁰Kraisio kare kar karan saráp sér i konámpnám taknám, ono kor waeman kare kar arakrá sénampon: Ponankor provins Akaiia mekmwaekamp arop te, ono yumwan, ankank sápenkria kápae sánk mo i konamp táman, ono, tak i konampria warákár-sénae ranko te, onan taokor naenám arop yak mono. ¹¹Apaeritea ono tak nampon? Ae te ono yumwan aropomp tokwae mo namp nie?

¹²Ono te yiráp yaekamp mani ankank sámpantá ankár mér kari yakrá akwapea wakmwaek kor tak nanampon. Ono ninik namp te, ono taknamp ninik fek am kwekár aposelomp ninikan taokor nanampon. Am fákáre te arop nke nap fek yinan, mao térenap puri fek tére námprá kwekárá sér mwar ritea napantá nampon. ¹³Am arop fárakap te kwekár aposel fákáreno. Mao te kwekár tére aropono. Mao te, arop fárakapao námwan Kraisomp aposel karerá sér mwanapria pourouran saráp aposel yoroia paokop napon.^z ¹⁴Tá yumo am fárakapao nap ninik táman nkea korokop tokwae kwapon. Yumo wae mérapon: Satan te poupwekápria

^w 11:4 Ga 1:8-9   ^x 11:6 Ef 3:3-4   ^y 11:8 Fl 4:15-18   ^z 11:13 Fl 3:2

pourou yipi fek saráp wae fekamp ensel niampimpon. ¹⁵Aenámpara, táte maomp tére arop fárakapao kor aropao nke nap fek mwar pourouráp arákarea, yae-párak kare ninikan sér i konap tére arop niampia korop napo, yumo táman nkea korokopea ninik tokwae kwapon. Am fárakap te nánkár am tére nap niamp puri fek touwe kwatae sámp mwanapono.

**Polo aposel tére námp fek maomp pourouk
koropnámp ankankan sénámp kar**

¹⁶Ono wae manénkir séri nampan warko oukoumwan sénampon: Yumo te ono épépérép námp niamp kar sénamp wawia onan, mao te épépérép aroprá niniki kwapon. Táte yumoku takrá ninik mwarea te, yumo ankár onan numwar takanoria yépék napo, ono fwap warákár-sér tae morok nanampon. ¹⁷Ono te Tokwae Karamp ninikaokria mámara kar sér mono. Ono te épérép arop niampria ono onokump e narek sampok nampon. ¹⁸Kápaie kare arop te apárokamp ninikaokria námokuráp e narek sampok konapono. Ae konapara, ono kor am ninikaokria onokump e narek sampok nae rampon. ¹⁹Yiráp ninik te yumo waeman kwapwe kare ninikrápara, yumo námoku mwar épérép arop fákáre épéreprámp kar yumwan sánkanáponoria napon. ²⁰Táte kare, arop yumwan éréképea maomp fákapea yakáprá tére konap mek tukup, tá yiráp ankank ponankor tia pwar, tá yumwan kwekár ninik mek érékép, tá, námo arop tokwaerao nampria wae, tá yumwan wouroump kar sénapo kor, yumo am fárakapan takanáponoria yénképá yakáp konapono. ²¹Kare, yino yumwan take pourouráp ninik tak mwanámp te kárakáre mono. Aenámpara, ono pwarápaie nampono.

Táte arop ankwap námoku i konámp ninik érik sénaeria kárakáre nánko te, ono kor fwap érik sénaeria kárakáre nanampon. Ono oukoumwan te épérép aropamp kar séniamp nampon. ²²Am kwekár aposel fárakap te Hibru nie? Tak nánko te, ono kor ono Hibru i konámpaok i konampono. Am fárakap te Israel fi mekamp arop nie? Ono kor Israel fi mekampono. Mao te Abrahamomp ou fekamp nie? Ono kor Abrahamomp ou fekampono. ²³Am fárakap te Kraisomp tére arop nie? (Ono oukoumwan te mánmán kare aropamp kar séniamp nampon.) Ono Kraisomp tére te am fárakapan kámákár akwap nampon. Yoporop tére tokwae te ono am arop fárakapan kwe-pwar nampon. Onan fákapá pap napo, tá arop ankwap fárakapao onan kápaie kare por fuk napo, am touwe tokwae te am fárakapan kwe-pwar nampon. Kápaie kare por ono wae sumpwi naeria wae konampon. ²⁴Éntik por Juda taokeyakáp konap arop fákáre onan wip fek fupukrá tukupea 39 pori napon. ²⁵Rom mekamp taokeyakáp konap arop yinink por onan paok ke fek porokwapapono. Ankárank por onan yumwi fek arokop napon. Yinink por ono am mek yaknamp sip kwatae akwapria solwara mek pik

námpon. Ankárank kumur ntia ankárank yámar ono solwara mek pikia yumuntuk kakámpompono.^a ²⁶Kápaé kare por ono tokwae panekamp némpouk mwaek yarak i konampon. Éntenkao onan sámp naeria wae konámpon. Ono kwataenámp arop fárákap mwaek yérérékrá ankank pouroukoup konap am fárákapamp yaek sumpwi nanamp niampiampon. Onomp nouroup fárákapao kuri onan sámp-wouroump mwaria wae. Tá ankwap fi aropao kor onan sámp-wouroump mwaria wae napon. Ono taun mek sumpwi naeria wae, tá arop yak mo apár mek sumpwi naeria wae nampon. Ono solwara mek sumpwi naeria wae, tá onomp kwekár ankwapyaenámp fárákapamp yaek sumpwi naeria wae nampon.^b ²⁷Ono nkwakwe make tére namp te yoporop tére tokwae nanko, onomp pourou mek sorompor i konámpon. Kápaé kare por ono kumuruk amp mo i konampono. Ono yae-porokwe yak, tá éntantá oumpour kour káke. Kápaé kare por ono fir fár mo pwar. Ono námpare sámp, tá ono waempyam mo i konampon.

²⁸Tá am támao mwar mono. Ankwap kápaé kare ninik kápaerao kor onan korop konámpono. Kumur méntép ono sios ponankor taokeyakáp i konap ninikan ninik tokwae nanko, am támao onomp ninik mek kápaé tokwae fárámpeyak námpon. ²⁹Táte Kristen arop ankárankampamp kárákáre pwar nánko te, ono nik namp te onomp kárákáreráo kor pwar námp niamp. Táte ankankao Kristen ankwapamp pourouk korop nánko, mao kwatae ninik mwaek akwap nánko te, ono amnámp ankank táman yopora wae konampon.

³⁰Táte ankwap mwaek kup mo nánko, ono ankár onokump e narek sampok namp kwamp te, ono fwap 'Ono porokwe yakria, kárákáre mo namp fek táman onokump e narek sampok nanamp'rá sénanampon. ³¹Kwar te mao Jisas Tokwaeramp Kwar, tá maomp Naropwar ono kwekár mo namp wae mérámpon. Nomo ankár maomp e kápaé kare por narek sampok mwaro! ³²Némp tokwae Damaskus mek King Aretasomp kiap mao onan sámp mwanap arop Damaskus yár ménki fek kák tenánko, mao onan sámpea yarokwap mwaria yérérékrá yakápiapon.^c ³³Aeapan maok, onomp ankwapyaenámp fárákapao onan basket mek papea némp tokwaeramp yár pu-pwaek yaknámp windo meknámp oumpwi-furuk sampikia pap napo, ono am kiapén pwarará farákapea akwapampon.

Kwaro Polén yémén kápaé kare kar yénképámp kar

12 ¹Ankwap mwaek kup yak mo námpara, ono ankár warákár-sénanampon. Tá kare, am ninik te nomwan yaewour naenámp pourou mo námpan maok, wampweno. Ono yém nkenamp kar, tá onan Tokwae Karao mek wouroumpyeknámp kar farákáp námpan sénae

^a 11:25 Ap 14:19; 16:22   ^b 11:26 Ap 9:23; 14:5   ^c 11:32 Ap 9:23-25

rae. ²Ono Kraisomp arop ankwapan mér namp te wokwaek 14 yopwar fek Kwaro man warámpá pokea mao yak konámp yinink kárar yámar mekimpan mérampón. Am te pourou make yakámp ni, pourou pwararea yakámp ni, ono mér mono, Kwaro saráp mérámpón. ³⁻⁴Ono am arop táman mérampón: Kwaro man warámpea kwapwe kare némp yámar mek pokámpón. Am te pourou make yakámp ni, pourou pwararea yakámp nie, ono mér mono. Kwaro saráp mérámpón. Yámar mek mao wa nángo, kar aropao farákáp mwanap pourou mo, tá arop farákáp mwanap fou kare niamp pourouráp kar wawimpon. ⁵Ono am aropamp eran saráp sakap naerampono. Aeno onokump e te sakap mono. Ono fwap ‘Ono te kárákáre mo namp’rá sénanampon. Ono am ankáránkamp ankank fek saráp fwap onokump e sakap nanamprá sénanampon.

⁶Tá kare, ono warákár-sénamp te ono ‘Épépérép arop’rá sénanamp pourou mono. Am te apae riteanápe, ono kare kar karan saráp farákáp nanampono. Aeno ono te warákár-sér mono. Am te apae riteanápe, arop ankwapao onomp ninikaokria onan e tokwae sáp te monoria nampon. Onomp ninik te am fárákáp ankár ononamp ninik nke, ono farákáp namp kar waria, am ninik fek táman youroukoupia onan, yae-párák kare aroprá ninik mwanapon.

Polomp pourouk wirao koumantérenámp niamp kar

⁷Am kar Kwaro onan yénkép námp te tokwae kar ankankono. Tá Kwaromp ninik te onan onokump e narek karaok sampok te monoria námp kwamp, mao onan ankwap ankank wirao pourouk párákeyakrá koumantérenámp niamp sáp námpon. Am te Satan náráp tére aropan sámp-kérép nángo, onan porokwapea ono onokump e narek sampok te monoria onan apárok anámpá pap námpon.^d ⁸Ono yinink por Tokwae Karan ‘Am tirá épéranó’ ria tékén kar kar toropwapi nampono. ⁹Aenampan maok, mao onan arakrá sér, “Onomp aropomp te amwan fwap pwi námpono. Am te apae riteanápe, onomp kárákáre te kárákáre moráp aropan térea wae konámpono.” Tokwae Karao aerá sénánko, ono kárákáre moráp arop niampia yak namp táman warákára wae nampon. Aenanko maok, Kraisomp kárákáre fwap onont yak naenámpon.^e ¹⁰Aenámpara, táte am Kraisomp tére fek ono kárákáre mo, tá arop fárákápao onan pwarápe fwap sámp nanampnámp ankank kwatae pap, ta ono nkwakwe make touwe sámp, tá Kwaromp firáp yak nampara, arop fárákápao onan sámpá yampourou, tá nkwakwe make kápae fárámpnámp ankank sáp napan kor, onomp ninik fwap porokwe fek saráp yak námpon. Ye! Ono kárákáre mo namp ke fek táman Kraisomp kárákáre onont yak nángo, ono kárákáre kare nampon.

^d 12:7 Jop 2:6   ^e 12:9 Fl 4:11-13

**Polo Korin fárákapan, mér kárákáre
sámpanáponoria yaewournámp kar**

¹¹ Ono mámá kar sénamp te, ponankor épérépi akwapnámp karono. Aeno yumoku kareao onomp ninik mek farákár napo, ono arakrá sénampon. Nopok yumo maok onomp e narek sampok mwanapan maok, yumo tak moi naponno. Kare ono te kánanke kwataeao maok, ono te yumo 'Aposel tokwae'rá sénap fárákapamp yae ankore mek yak mono. ¹² Ono yumont yak namp fek te ono kárákáre fek fokopeyakrá térerá akwap nanko, am fek táman yumo ou mek Kwaro nkwakwe make kárákáre yoro nángo, am támao ono aposel kare yak namp yénpék námpon.^f ¹³ Ono yumo ou mek tére namp niámp take pourouráp ninik ankwap sios mek takrá tére konampon. Ankárankamp ankankan saráp yumo ou mek take pourouráp ninik moi namp te, ono yiráp ankank pouroukoupria yumwan ninik tokwae pap moi nampon. Ae te ono yumwan kwatae niniki tenamp yak nángo te, onomp kwatae ninik nik mo, pwar kipo.^g

¹⁴ Oukoumwan te ono yininkan yumonapok akwap naeria nánap nampono. Am ke fek kor ono yumwan kápae sánk mono. Yumo wawenk! Ono yiráp ankank te sámp mono, yumwan saráp érékép nae rampon. Yumo mérapon: Tárápu te tére tokwaerá éntupwar naropwarén yaewour mwanap fir oupourounkrá koupoukour mo i konaponno. Éntupwar naropwaro mwar tárápuan yaewour naenámp ankank koupoukour konaponno. ¹⁵ Ono te fwap warákárria onomp ankank ponankor, tá onomp pourouan kor yumwan yaewour naeria sinanampon. Ono yumwan yonkwae touwea wae nanko, tá nopok am támao yiráp yonkwae touwe kánanke námp nie?

¹⁶ Aeno ankwap fárákap te onan arakrá sér, 'Kare, mao te érik nomp ankank ti mo námpao maok, mao te aropan kar porokwerá kwekár sérar i konámp arop'rá sénapon. ¹⁷ Ae te mokopono? Ono arop ankwap fárákap yumonapok tirá kérép namp te, ono ankwap ankárankampamp yae kwekárria séria, 'Yiráp ankank pouroukoupá sankoropano' ria tirá kérép namp nie? ¹⁸ Ono wae Taitusén akwapanoria nanko, mao yumonapok akwap nángo, ono ankwapnámp mént sámp-kérép nanko, akwap námpono. Am te Taitus kwekária yiráp ankank ankwap pouroukoup námp nie? Ae te yino ankárankamp pourouráp ninikaokrá tére mo i konemp nie? Yino ankárankamp mwae-porok saráp yarak mo i konemp nie? Am fi kor te yumo fwapia ninikenke.

¹⁹ Onomp ninik te yumo ponankor mámá pas fekamp nkerá farákápea, yumo yinan, mao te náráp kwatae ninik mek oupouroup fákeyakápra yinan 'Fwapono'rá sérenkria kumwi napan mpwe napan maok, mono.

---

^f 12:12 Jo 4:48; Ap 19:12   ^g 12:13 2 Ko 11:9

Yino te Kraisomp arop yakáp námpara, yino Kwaro nke námp fek mámara kar sénámpon. Tá onomp nouroup fákáre kare, yino mámara kar ponankor sénámpon te yiráp mér nap mek kárákáre sánk naenámpria námpon. ²⁰ Ono apáp tae morokria arakrá ninik nampon: Takria ono yumonapok koropea yumwan nke nanko, yumo ono nke naeria ninik namp pourouráp yakáp mo mwanape. Tá takria yumo kor onan nke napo, ono yumo nke mwaria niniknap arop niamp yak mo nanae. Takria nkwakwe make ninik araki yakantáno! Kar yorowar i konap ninik, tá ankwapnápén kokwarok i konap ninik, tá yopor i konap ninik, tá námoku nae nampan saráp ninik i konap ninik, tá arop pourou wouroump i konap ninik, tá kánánkámp sérar i konap ninik, tá námoku saráp ninik i konap ninik, tá siosomp ninik yampourou i konap, ono am táman apáp nampon. ²¹ Takria manénkiri nampnámpon taknámpon ono warko yumonapok akwap nanko, onomp Kwaro yumo nke nap fek yiráp kwatae ninik fek onan pwarápae sápanáno. Takria kápae kare koumteouráp arop wokwaek kwatae ninikiap, oumnámpon ninik kwatae, tá kokopor ninik, tá kwataenámpon ninik ninik mek oumnámpon fárámpon konámpon, ará kwatae ninik mao wokwaekiap. Am oukoumwan younkwe sir mo, taki yakáp napo, ono am nkeria te yonkwae touwe tokwaeantánoria apáp nampono.^h

Korin fákáre maomp mér fwap taokeyakáp mwanap kar

13 ¹ Ono oukoumwan yininkan yumonapok korop naeria nae. Kwaromp Buk fek arakrá sénámpon: “Táte anánk, yininkan aropao kwatae ninik nánko nkea ankáránkamp pourouráp karan saráp sénap te nomo fwap wae karenoria fwapokwap mwanámpon.”ⁱ ² Arop fárákapon wokwaek kwatae ninikiap, tá yumo ponankor ankwap wakmwaek kwatae ninik sámp-fákeyakápnamp arop fárákapan kor, ono anánkan akwapea yumont yakria ono tére naenamp ninik wae yumwan sériampon. Tá oukoumwan kor ono panek yakria yumwan warko takrá sénámpon. Táte ono warko yumonapok arákarrá koropria te, am arop fárákapon kwatae ninik nap te, kwaporok taki yakanori pwar nanamp pourou mono. ³ Yumo te fwapia mér mwaria napon: Kraiso onomp top kor fek purá kar sénámpon ni mo nie? Takria te yumo fwap mér mwanapon: Kraiso te yumwan fwapokwaprá tére naenámpon te porokwe mono. Mao te ankár yumwan tére kárákáre námpon. ⁴ Kare, wokwaek te mao arop arákarrá yakámp fek kárákáre mo nánko, arop fárákapan yaopwae porokoramp fek pukupapono. Aeapan maok, Kwaromp kárákáre fek oukoumwan te mao yiki yak námpon. Tá kare, yino méntér koumpá yakápria yino kor wae kárákáre mo námpon. Aenámpan maok, yino Kwaromp kárákáre

^h 12:21 2 Ko 13:2 ⁱ 13:1 Mt 18:16; 1 Ti 5:19

fek Kraisént yiki yakápria, yino am kárákáre yumo ou mek yénkép mwanámpon.^j

⁵Yumo ankár kápae kare por, yumokuráp ninikan mokoponrá youroukoupia fwapia mér kip: Ae te yino wae mér kárákáre námp ni mo nierá mér kip. Yumoku ankár takrá youroukoup kipo. Ae te Krais yiráp ninik mek yak námp te yumo mér mo nie? Táte mér mo nap te Kraiso yiráp ninik mek yak mono. ⁶Tá ono nik namp te: Yumo ankár, yino aposel kare yakápria Kraisomp térerá tukup námp wuri nkea mérenkria nampon. ⁷Yino te Kwaro yumwan yaewour nángo, yumo kwatae ninik mo mwanapria Kwarén kar toropwap i konámpon. Yino te, yinoku wae Kraisomp tére arop kare yakáp námp nkea ninik mwanapria Kwarén sér mono. Yumo yinan, kwekár tére arop fárákaprá sérria kor, wampweno. Yinomp ninik tokwae te, yumo ankár yae-párák kare ninik fek paokopenkria námpon. ⁸Yumo wae mérapon: Nomo te ankwap ankank tére námp fek kare kar kar apárok sámp-anámp mwanámp pourou mono. Nomo fwap am kare kar kar táman saráp térerá yaewour mwanámpono.^k ⁹Aeria yino kárákáre mo nángo, yumo kárákáre nap te, yino fwap warákár konámpon. Tá, yiráp Kristen yakáp nap akwapá tokwae kari yakanoria kápae kare por Kwarén kar toropwap i konámpono. ¹⁰Oukoumwan ono panek yakria ono yiráp por mámá kar kumwi namp te apae riteanápe, ono yumonapok korop namp fek, yiráp ninik fwapokwapria kar kárákáre fek sér te monoria nampon. Aeria namp kwamp, ono panek yakria, yumwan, yumoku manménkir fwapokwap kipria ono pas fek sér rae. Tokwae Karao onan, náráp tére taokeyak nanapria nánkárapea, mao ono takrá tére nanamp kárákáre sáp námpon. Mao am kárákáre onan sáp námp te yumwan kwatae pap naenámp te mono. Yiráp mér nap mek kárákáre sánkaeria ninámpon.^l

Polo 'Gude'rá sérimp kar

¹¹Ankwapyae fákáre, ono kar wae mapek pwarará 'Gude' ria pwar nae rae. Yumo ankár nkwakwe make mo, kárákáre kor kare Kristen yakáprá tukup kipo. Yumo ankár onomp kar wa kipo. Yumo ankár ankárankamp pourouráp ninik fek saráp yakáp kipo. Tá Kwar te mao yumwan warákár, tá yonkwae porokwe sánk, tá yumont yak naenámpon.

¹²Nomo Kwaromp koumteouráp aropao i konámp ninik fek yumo ponankor ankákárank yiráp ankwapyaenápen ankár nounourouprá koukoupwiyak kipo. Mapekamp ponankor Kwaromp koumteouráp aropao yumwan 'Gude'rá sénapon.

j 13:4 Fl 2:7-8 k 13:8 1 Ko 13:6 l 13:10 2 Ko 2:3-4

¹³⁻¹⁴Ono ninik namp te Jisas Krais Tokwae Karao yumwan fwap námokuráp ninik fek yaewour nángo, tá Kwaro fwap yumwan warákár nángo, tá Yiki Kor Spiritao fwap yumo ponankor ankárankamp ninik fek yakáp mwanap yoroi kákanoria nampon. Wae támaono.